

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Využívání holdingových struktur a na co si dát pozor

Vytvoření holdingové struktury je dnes standardním nástrojem nejen velkých korporací, ale i úspěšných rodinných firem či technologických start-upů. Správně navržený a používaný holding představuje funkční rámec pro ochranu majetku, efektivní řízení, daňové plánování i přípravu na budoucí růst, investora či generační obměnu. Kvalitním nastavením struktury při její výstavbě však péče o ni nekončí. Stejně důležité je dbát na aspekty a možnosti holdingové struktury i v dalších letech. Při nesprávném používání se totiž její funkčnost a účelnost může snižovat, v krajním případě může vyvolat právní či daňová rizika a stát se noční můrou.

Založení holdingové struktury

Základním stavebním kamenem pro výstavbu holdingové struktury je její ekonomická a právní podstata. V posledních letech je problematika holdingových struktur pod drobnohledem finančních úřadů, postupně se tak vytváří správní i soudní praxe. Dosavadní závěry rozhodnutí Nejvyššího správního soudu^[1] přitom kladou důraz právě na ekonomické opodstatnění výstavby holdingové struktury a souvisejících transakcí. Absence ekonomického smyslu může nasvědčovat tomu, že primárním účelem založení holdingové struktury je získání daňové výhody a taková struktura pak může být posouzena jako daňově neplatná.

Jako příklady nejčastěji využívaných důvodů pro výstavbu holdingové struktury lze uvést následující:

- ochrana majetku a diverzifikace podnikatelských rizik
- úprava vztahů mezi společníky (změna poměrů podílů, nastavení vztahů, mezigenerační předání apod.)
- nastavení řídicích procesů, zajištění dlouhodobé stability a prevence paralýzy společnosti vlivem nenadálé události na straně klíčové řídicí osoby
- efektivní využívání a toky finančních prostředků v rámci struktury
- vstup investora do podnikání nebo do konkrétního projektu
- příprava na prodej části podniku či konkrétního projektu
- nastavení manažerských motivačních programů k motivaci a udržení klíčových zaměstnanců

Přestože už každý z uvedených příkladů může samostatně v teoretické rovině představovat racionální zdůvodnění založení holdingové struktury, na strukturu, její výstavbu a všechny s tím spojené transakce je nutno vždy nahlížet komplexně a sledovat hlavně faktickou stránku naplňování tvrzených důvodů. A to jak při vzniku struktury, tak v následujících letech v rámci její správy. Při nedostatečném zohledňování struktury v rámci běžných podnikatelských rozhodnutí v dalších letech po jejím založení může být poměrně snadno původní účel výstavby struktury opomenut, mohou být provedeny kroky, které neodpovídají dříve nastaveným cílům, a v konečném důsledku může být i vlivem později provedených kroků ohrožena účelnost a funkčnost holdingové struktury.

Na co si dát při využívání holdingové struktury pozor

Dobře vystavěná holdingová struktura je základ úspěchu, tedy konkrétně základ pro dosažení stanovených cílů, jakými může být ochrana majetku, diverzifikace rizik nebo třeba zefektivnění finančních toků. Samotnou výstavbou ale cesta k cíli nekončí. Aby mohla holdingová struktura správně sloužit a dlouhodobě poskytovat své výhody, je potřeba s ní dále pracovat a zahrnout její aspekty do rozhodovacích procesů při dalších podnikatelských krocích. Zkušenosti z praxe ukazují, že některé oblasti týkající se fungování holdingové struktury bývají často po její dostavbě opomenuty. Níže proto uvádíme několik takových klíčových oblastí, na které si dát pozor při využívání holdingu v praxi.

Vnitroskupinové transakce (převodní ceny)

Smluvní vztahy uvnitř skupiny, např. vztahy mezi jednotlivými dceřinými společnostmi pod jednotným řízením mateřské holdingové společnosti nebo i mezi holdingovou společností a její dceřinou společností, jsou běžnou součástí nastavení holdingových struktur. Obvykle dochází mezi vlastnický propojenými společnostmi k pronájmu majetku, licencování práv duševního vlastnictví nebo poskytování manažerských a jiných služeb. Všechny tyto transakce by měly být nastaveny za obvyklých podmínek, jako by probíhaly mezi nezávislými subjekty na trhu. Zákon o daních z příjmů totiž výslovně požaduje dodržení principu tržního odstupu (arm's length principle) u cen sjednaných mezi spojenými osobami^[2], jinak může správce daně upravit daňový základ o zjištěnou odchylku smluvního nastavení transakce mezi společnostmi ve skupině od obvyklých podmínek na trhu a případně dodanit získanou výhodu.

Záměrné odchýlení se od obvyklých cen není obecně zákonem zakázáno, naopak je v našem právním řádu uplatňován princip smluvní volnosti, mohou tedy nastat i případy, kdy jsou z konkrétních důvodů nastaveny pro vnitroskupinovou transakci netržní podmínky. V takovém případě pak ale musí být odchylka odpovídajícím způsobem zohledněna v daňovém přiznání.

Dodržení pravidla pro nastavení obvyklých cen je pro vnitroskupinové obchodování a kontrolu daňového zatížení klíčové. Převodní ceny jsou v posledních letech dalším oblíbeným předmětem kontrol ze strany finančních úřadů. V souvislosti s nastavením cenových podmínek vnitroskupinové transakce je tak vhodné dbát na jejich řádnou dokumentaci a prokazatelnost.

Vnitroskupinové financování (úročení a test nízké kapitalizace)

V rámci předchozího odstavce o nastavení obvyklých cen u vnitroskupinových transakcí nejsou zmiňovány transakce sloužící k vzájemnému financování společností uvnitř skupiny, a to zcela záměrně. Financování poskytnuté holdingovou společností její dceřiné společnosti je přitom možná jedna z nejčastěji využívaných transakcí uvnitř holdingové struktury, tyto transakce mají však v rámci pravidla tržního odstupu svá specifika.

Pokud úvěr nebo zápůjčku poskytuje holdingová společnost, jakožto společník, své dceřiné společnosti, může být úrok u takového úvěrového finančního nástroje sjednán s nižším než tržním úrokem nebo dokonce zcela bezúročně, a to bez nutnosti upravit základ daně. Tato výjimka z pravidla tržního odstupu platí výlučně ve směru financování od holdingu k dceřiným společnostem. Na zápůjčky či úvěry poskytované mezi dceřinými společnostmi nebo od dceřiné společnosti směrem do holdingu se neuplatní a na tyto transakce je potřeba uplatnit standardní režim, tedy nastavení tržních podmínek nebo odpovídající úprava daňového základu.

Tím ale pravidla pro vnitroskupinové financování nekončí. Důležitou otázkou, která nesmí být opomenuta, je totiž ještě otázka splnění tzv. testu nízké kapitalizace. Zákon o daních z příjmů tímto pravidlem reguluje umělé snižování daňového základu prostřednictvím úrokových nákladů hrazených spojeným osobám. Pokud je společnost financována převážně dluhem od mateřské či jiné společnosti ve skupině a poměr dluhu k vlastnímu kapitálu překročí zákonem stanovené limity (konkrétně čtyřnásobek v případě společnosti, která není bankou ani pojišťovnou), úroky z částky nad stanovený limit se stávají daňově neuznatelnými^[3], a to bez ohledu na jejich tržní výši. V praxi to znamená, že i formálně správně nastavená zápůjčka s obvyklým úrokem může vést k negativním daňovým dopadům, pokud není celková kapitálová struktura dlužníka vyvážená.

Dluhová provázanost (oslabení ochranného prvku)

Kromě daňových důsledků vnitroskupinových transakcí je nezbytné tyto transakce posuzovat také z pohledu potenciálních právních rizik. Jedním z nejčastějších primárních účelů holdingové struktury je ochrana majetku a diverzifikace rizik. Za tímto účelem jsou klíčová aktiva (např. nemovitosti nebo práva duševního vlastnictví) a jednotlivé podnikatelské činnosti, s nimiž je spojena různá míra podnikatelského rizika, uspořádány do samostatných společností. V případě neúspěchu rizikového projektu pak nejsou ohroženy ostatní aktivity nebo hlavní majetek využívaný ve skupině.

Tato ochranná funkce holdingové struktury však může být do značné míry oslabena v případě, že v rámci skupiny dochází k vysoké míře vnitroskupinových transakcí a vzájemnému zadlužování, které není dostatečně kontrolováno. Podobně problematická může být i provázanost v podobě ručení za závazky jiné společnosti ve skupině vůči třetímu subjektu, nejčastěji bance. Typickým příkladem rizikové situace je převzetí závazků dceřiné společnosti ze strany holdingové společnosti (např. ručení za bankovní úvěr), případně situace, kdy by se více dceřiných společností vzájemně financovalo vnitroskupinovým úvěrem a jedna z nich čerpala financování od třetího subjektu mimo skupinu. V takové situaci se selhání jedné části byznysu snadno přeneso i na ostatní společnosti a dochází k ohrožení majetku a aktivit všech zapojených společností.

Dluhová provázanost, pokud není dostatečně promyšlená a kontrolovaná, popírá účel holdingu oddělit rizika, protože může způsobit domino efekt v celé skupině. Vnitroskupinové zápůjčky či ručení je tak potřeba využívat uvážlivě s dostatečnou opatrností a vždy vyhodnotit, zda přínos převyšuje riziko.

Závěr

Holdingová struktura může být při správném nastavení a obezřetné správě pevnou kostrou vašeho podnikání, která vám usnadní další expanzi i ochrání to, co jste vybudovali. České finanční úřady i soudy vnímají holdingové struktury jako legitimní prostředek podnikání, pokud slouží skutečným ekonomickým účelům. Kvalitní nastavení a vybudování struktury je tak prvním krokem k úspěchu.

Zároveň ale holding není statickým řešením, které by po svém založení fungovalo „samo od sebe“. Naopak jeho přínosy se mohou v čase naplnit pouze tehdy, pokud jsou vlastnosti struktury průběžně reflektovány v každodenním rozhodování a jednotlivé kroky v rámci skupiny jsou prováděny v souladu s původním ekonomickým a právním smyslem její výstavby. Holdingovou strukturu proto vnímejte jako dlouhodobý koncept, nikoli jednorázový projekt. Obezřetnost a zapojení odborných poradců i v rámci správy holdingové struktury po jejím založení a realizaci (nejen) vnitroskupinových transakcí vám bude vždy oporou pro využívání všech výhod, které holding nabízí, za současné eliminace rizik, aby se z dobrého sluhu nestal špatný pán.

Mgr. Ing. Daniela Dvořáková
advokát

[AVENTAS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Antala Staška 2027/79
140 00 Praha 4

Tel.: +420 775 975 412

Email: dvorakova@aventas.cz

[1] např. NSS 10 Afs 16/2023-78 ze dne 23.7.2024

[2] § 23 odst. 7 zákona č. [586/1992](#) Sb., o daních z příjmů

[3] § 25 odst. 1 písm. w) zákona č. [586/1992](#) Sb., o daních z příjmů

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobu](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. - jednatele](#)